

mores et Dei honorem : atqui hujusmodi errorem directe approbaret Ecclesia, si publicum decerneret cultum alicui non sancto. Quando autem adoratur hostia quæ falso putatur consecrata, est error facti particularis qui in Ecclesiam refundi non posset; nam Ecclesia non decernit talem hostiam esse consecratam : contra vero judicat talem hominem esse sanctum, et cultum illi exhibendum. Ergo.

Obj. 3°. Pluries deleta sunt nomina sanctorum in Martyrologio et in Breviario Romano : at quæcumque in Martyrologio et Breviario Romano inscribuntur, ab universa Ecclesia censentur approbata. Ergo.

R. Nego min. Ea enim reputari non possunt ab universa Ecclesia approbata, quæ ei non proponuntur ut definita et cunctos fideles obligantia : porro ea quæ reperiuntur in Martyrologio et in Breviario Romano non proponuntur ut definita et cunctos fideles obligantia; Benedictus enim XIV expresse declarat, l. 4, part. 2, c. 13, n. 8, facta historica quæ in Breviario Romano referuntur, licet non modicam mereantur fidem, posse tamen novo examini subjici, etiam a privatis hominibus, modo id fiat modeste et cum gravi fundamento; et ibidem, c. 17, n. 9, hæc habet illustris Pontifex : « Asserimus Apostolicam » sedem non judicare inconcussæ esse et certissimæ veritatis quæcumque in Martyrologium Romanum inserta » sunt... quod optime colligitur ex mutationibus et correctionibus a sancta ipsa Sede demandatis. » Ergo. Nihil a fortiori concludi potest ex *Legendis* in aliis libris contentis.

Nec pariter habenda est ut definita sanctitas eorum quorum corpora aut aliæ reliquæ insignes, sive cum nomine proprio, sive cum imposito, alicui Ecclesiae a summo Pontifice etiam cum Litteris authenticis traduntur.

Queritur utrum infallibilitas Ecclesiae circa sanctorum canonizationem ad fidem divinam pertineat.

R. Eodem modo de hac infallibilitate judicandum est ac de infallibilitate circa facta dogmatica. De fide divina videtur Ecclesiam jus habere infallibiliter pronuntiandi in canonizationibus sanctorum; nam Ecclesia infallibilis est

circa morum præcepta : canonizatio autem sanctorum ad præcepta morum pertinet, *ut in probatione observavimus.* At, posito solemnibus Ecclesiae decreto de alicujus viri sanctitate, constatne fide divina hunc virum esse sanctum? Disputant inter se theologi; communius tenetur hoc factum ad fidem divinam non pertinere. Benedictus XIV, momenti utriusque opinionis scite et perite, pro more suo, libratis, sic concludit : « Videtur igitur nobis utraque » que opinio in sua probabilitate relinquenda, usquequo » sedis Apostolicæ judicium prodeat; » de Canon. l. 1, c. 45, n. 27. Valde tamen temerarius foret qui contra aliquod canonizationis decretum insurgeret. Melchior *Canus*, lib. 5, c. 5, versus finem, eum vocat temerarium, impudentem ac irreligiosum.

PARS TERTIA.

DE CAPITE ET MEMBRIS ECCLESIE.

Dicemus 1° de capite, et 2° de membris Ecclesiae.

CAPUT PRIMUM.

DE CAPITE ECCLESIE.

Certum est existere supremum et invisibile caput totius Ecclesiae visibilis, nempe Christum, *qui*, ut ait Apostolus, Coloss. 1, 18, *est principium, primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum tenens.* Sed *queritur* utrum aliud existat caput Ecclesiae, vices Christi super terram gerens, et visibilem primatum in tota Ecclesia tenens? Si hujusmodi existat caput universale pro tota Ecclesia, alius sine dubio esse non potest quam pontifex Romanus; alius enim non est in mundo qui talem prærogativam sibi adscribere possit.

Primatus autem duplex esse potest, scilicet alius hono-

ris et alius jurisdictionis. Primatus honoris ille est quo aliquis primum locum inter cæteros obtinet, sed absque ulla superiori potestate, qualis est, v. g., præses in cœtu deliberante ex æqualibus membris composito. Primatus jurisdictionis ille est quo aliquis non solum in cœtu primum locum obtinet, sed reipsa aliis superior constituitur et majorem habet potestatem.

Primatus potest iterum vel esse tantum juris ecclesiastici, ut in archiepiscopis, primatibus et patriarchis; vel juris divini, si ab ipso Christo fuerit institutus. Schismatici et hæretici non ægre concederent pontifici Romano quemdam honoris primatum, vel etiam admitterent illum superiorem aliquam olim habuisse jurisdictionis potestatem, sed tantum juris ecclesiastici, quam deinceps Ecclesia ab eo auferre potuit. Ita sentiunt Græci, qui pontifici Romano subjecti fuerunt usque ad tempora patriarchæ Photii, circa annum 887. Catholici vero unanimiter contendunt Romanum pontificem semper habuisse jure divino primatum, non tantum honoris, sed jurisdictionis, in tota Ecclesia. Ut ergo ad ipsa rerum exordia ascendamus, examinabimus 1° an Christus concesserit Petro præminentiam auctoritatis supra alios Apostolos, et 2° an illa præminentia ad episcopum Romanum integra transierit. Hinc in quatuor articulos præsens caput dividemus: 1us erit de primatu B. Petri; 2us de primatu Romani pontificis; 3us de ejusdem monarchia, et 4us de consecrariis ejus primatus.

ARTICULUS PRIMUS.

DE PRIMATU B. PETRI.

In odium Romani pontificis audacter negaverunt protestantes Christum aliquam concessisse B. Petro auctoritatem supra alios Apostolos: unde inferunt episcopum Romanum nihil supra alios episcopos ratione suæ sedis habere. Quidam alii novatores, quorum fit mentio apud *Tournely*, prætenderunt æqualem collatam fuisse potestatem Petro et Paulo. Contra quos omnes sit

PROPOSITIO.

Beatus Petrus accepit a Christo præminentiam auctoritatis supra omnes alios Apostolos.

Prob. ex Scriptura sacra. Ex. S. Joan. 1, 41, Andreas primus viderat Jesum; venit ad fratrem suum Simonem, et dixit illi: Invenimus Messiam... Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit: Tu es Simon filius Jona, tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus. Apud Matth. xvi, congregatos Apostolos simul interrogaverat Christus dicens, y. 15: Vos autem, quem me esse dicitis? Respondit Petrus, y. 16: Tu es Christus, Filius Dei vivi... y. 18: Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.... et tibi dabo claves regni cælorum; et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum, etc. Unde sic. Fundamentum ædificii aliquem constituere, claves regni illi dare, sunt voces methaphoricæ collationem auctoritatis et regiminis significantes; atqui vi illarum locutionum Petrus constituitur fundamentum Ecclesiæ et illius claves accipit. Si utraque hæc præmissa demonstratur vera, certa erit propositio nostra: atqui utraque hæc præmissa ex præcedentibus textibus demonstratur vera.

1° *Major.* Fundamentum in ædificio est sicut caput in corpore, rector in civitate, dux in exercitu, etc. Claves semper fuerunt symbolum auctoritatis et dominii; qui habet jure claves alicujus ædificii, illius est dominus; qui domum suam vendit, eam tradidisse censetur quando claves ejus remisit; claves urbis traduntur in subjectionis testimonium, etc. Ergo.

2° *Minor similiter demonstratur vera,* id est, vi illarum locutionum Petrus constituitur fundamentum Ecclesiæ et claves ejus accipit. Fundamentum Ecclesiæ constituitur, quiddid contra pueriliter dicat Calvinus, Institut. l. 4, c. 6, n. 6; Christus enim dicit: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram, etc.* Porro totus ille textus prima fronte et naturali sensu de persona Petri intelligitur: pronomen istud *hanc* manifeste ostendit vocem *pe-*

tram ad Petrum immediate antecedentem referendam esse. In lingua Hebraica, Chaldaica et Syriaca non est mutatio generis, sed idem habetur ac si diceretur: *Tu es lapis, et super hunc lapidem*, etc. *Cephas* enim lapidem et petram significat, eandem significationem habent voces Græcæ *πέτρος, πέτρα*: interpres bis statim vertens *Cephas*, eundem vocem bis repetere noluit; masculinam pro designando homine elegit, femininam vero ad fundamentum Ecclesiæ metaphorice exprimentum usurpavit: duo igitur hæc verba, *hanc petram*, de ipso B. Petro intelligenda sunt. Ergo 1°.

2° Claves Ecclesiæ accipit. Soli namque Petro Christus dixit: *Tibi dabo claves regni cælorum*; statim addidit: *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in cælis*, etc. Ex toto contextu patet Christum quamdam prærogativam B. Petro concedere voluisse, in præmium insignis confessionis qua præ cæteris exclamaverat: *Tu es Christus, Filius Dei vivi*: nomen ejus *Simonem* jam antea mutaverat in *Cepham*, profecto non sine mysterio et intentione: ergo 2°, etc. aliunde, etc. Ergo.

S. Joan. XXI, 15: *Dicit Simoni Petro Jesus: Simon Joannis, diligis me plus his? dicit ei: Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Joannis, diligis me? ait illi: Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus quia dixit ei tertio, Amas me? et dixit ei: Domine, tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dixit ei: Pasce oves meas.* Unde sic. Ut ex illo textu merito concludatur beatum Petrum eminentem potestatem jurisdictionis accepisse a Christo, duo sufficiunt, scilicet, ut per *agnos* et *oves* omnes intelligi debeant fideles, et vox *pasce* veram exprimat jurisdictionem: atqui hæc duo constant. 1° Per *agnos* et *oves* omnes intelligi debent fideles, pluries enim Christus se designat tanquam pastorem, et Ecclesiam velut ovile: unus est Christus, igitur unus pastor et unum ovile: ergo 1° omnes fideles sunt oves Christi. 2° Vox *pasce* veram exprimit jurisdictionem, et idem est ac si diceretur: Rege, duc,

guberna; talis est enim naturalis sensus vocis Græcæ *ποιμαίνε*; et insuper eo sensu vox *pasce* sumitur, quoties ad populum applicatur: v. g. II Reg. v, 2, sic inducitur Deus loquens ad David: *Tu pasces populum meum Israel, et tu eris dux super Israel*; Ps. LXXVII, 71: *Et elegit David seruum suum pascere Jacob seruum suum, et Israel hæreditatem suam.* Certe in his casibus vox *pascere* significat regere, ducere, gubernare; sic et quando Jesus dixit Petro: *Pasce agnos meos; pasce oves meas*; ergo, etc. Aliunde, etc. Ergo. Unde illustrissimus Bossuet, *Sermon sur l'unité de l'Église*, 1er point: « C'est à Pierre qu'il est ordonné, premièrement, d'aimer plus que tous les autres Apôtres, et ensuite de paître et gouverner et les agneaux et les brebis, et les petits et les mères, et les pasteurs mêmes: pasteurs à l'égard des peuples, et brebis à l'égard de Pierre, ils honorent en lui Jésus-Christ. »

Petrus in Evangelii et in Actibus Apostolorum semper nominatur primus. Matth. x, 2: *Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc: primus Simon, qui dicitur Petrus, et Andreas frater ejus.* Ibidem, XVII, 1: *Assumit Jesus Petrum et Jacobum, etc.* Marc. III, 16; IX, 1; XIV, 33, et XVI, 7. Luc. VI, 14; VIII, 45 et 51; IX, 20; et XXII, 8. S. Joan. I, 2. Act. I, 13; II, 37; III, 1. Petrus aliquando velut dux aliorum designatur: *Petrus vero et qui cum illo erant*, Luc. IX, 32. In congregatione Apostolorum primus loquitur: *Exurgens Petrus in medio fratrum, dixit...* Act. I, 15. *Stans autem Petrus cum undecim, levavit vocem suam*, Act. II, 14. *Respondens autem Petrus et Apostoli, dixerunt*, etc. Act. IV, 29. In concilio Jerusalem, *Surgens Petrus, dixit ad eos*, etc. Act. XV, 7. B. Paulus ad fidem recens conversus, Jerosolymam proficiscitur, et quamvis plures tunc ibi degerent Apostoli, causam sui itineris sic indicat, Gal. I, 18: *Veni Jerosolymam videre Petrum, et mansi apud eum diebus quindecim.* Impossibile est B. Petrum casu fortuito et sine causa primum locum sic constanter obtinuisse: atqui alia causa insignis hujus distinctionis assignari non potest præter primatum auctoritatis; non erat enim major ætate, nec primus vocatus, sed Andreas, frater ejus, ætate

provecior, juxta omnes SS. Patres, primus fuit vocatus, Joan. 1, 40; Petrus non erat *ille discipulus quem diligebat Jesus*; nulla ratione constat illum præ cæteris virtutibus et sanctitate fuisse præditum: constat e contra illum solum jurando et blasphemando Christum negasse. Ergo.

Prob. 2º SS. Patribus. Euseb. In Chron. ad an 44: « Petrus Apostolus, natione Galilæus et Christianorum » pontifex primus. » Non dicit illum esse Romanorum, sed Christianorum pontificem; vocat e contra Jacobum Jerosolymorum pontificem. S. Basilius, Serm. de Peccato, sic de Petro loquitur: « Ille Petrus omnibus discipulis » prælatus, cui majora data quam aliis sunt testimonia, » qui prædicatus est beatus, cui claves regni cælorum » concredita sunt. »

S. Epiph. Hæres. 51, dicit de Christo: « Petrum discipulorum suorum principem elegit. »

S. Ambrosius, in cap. XII Epist. II ad Cor. « Primatum » non accepit Andreas, sed Petrus. »

S. Aug. Serm. 76: « Ipse enim Petrus in Apostolorum » ordine primus, in Christi amore promptissimus, sæpe » unus respondit pro omnibus. »

Multi alii citari possent textus Patrum, tum Græcorum, tum Latinorum, præsertim S. Hieronymi, S. Leonis, etc. Insuper speciale institutum est festum universale in memoriam cathedræ B. Petri, et illius festi institutio usque ad prima Ecclesiæ sæcula ascendit, ut videre est apud *Godescard*, ad diem 18 januarii: at nusquam tale festum fuit institutum in memoriam et honorem cathedræ aliorum Apostolorum. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1º. Plures SS. Patres referunt hæc verba, *et super hanc petram*, non ad Petrum, sed ad Christum, vel ad fideles, vel ad ipsam B. Petri confessionem de divinitate Christi: ergo falsum est Ecclesiam super Petrum esse fundatam.

R. Nego conseq. 1º Enim pauci SS. Patres prædictum

textum in sensu nostro, qui est obvius et naturalis, non intelligunt. 2º Communiter qui alium sensum dictis verbis, *super hanc petram*, pro abundantia rationum assignant, sensum nostrum non excludunt; illum e contra tanquam primum et genuinum tradunt, et simul alium per allegoriam inveniunt. Ergo.

Inst. 1º. Matth. XIX, 28, Christus dicit ad omnes Apostolos: *Sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel.* B. Paulus ait, loquens ad fideles, Eph. II, 20: *Superædificati super fundamentum Apostolorum et Prophetarum ipso summo angulari lapide Christo Jesu.* Apocalypsis, XXI, 22, Apostoli dicuntur *duodecim fundamenta*, scilicet murorum Ecclesiæ: ergo duodecim Apostoli perfecte fuerunt æquales.

R. Nego conseq. Nam in his textibus de potestate respectiva Apostolorum non agitur, sed de eorum virtutibus, meritis et præmiis, vel de eorum dignitate et ministerio, quatenus collective spectantur.

Sic 1º quando Christus dicit ad eos: *Sedebitis et vos super sedes duodecim*, etc., de potestate eorum in Ecclesia non loquitur, sed de eorum statu in cælo; sic enim se habet integer textus: *Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos*, etc.; hæc igitur verba ad rem non pertinent.

2º B. Paulus declarat fideles esse fundatos et ædificatos super Apostolos, super Prophetas et super Christum: non eodem modo tamen Prophetæ se habent respectu Ecclesiæ ac Apostoli, nec Apostoli eodem modo ac Christus, nec omnes Prophetæ eodem modo Christum prædixerunt. Ergo pariter, licet Ecclesia sit fundata super omnes Apostolos, non sequitur omnes æquali jurisdictione pollere.

3º Idem dicendum est de textu Apocalypsis. Duodecim Apostoli appellantur fundamentum murorum Ecclesiæ vel potius Jerusalem cælestis, comparantur lapidibus pretiosis; sed inter lapides pretiosos alii aliis valde superiores sunt. Similiter ergo et Apostoli diversam habere possunt auctoritatem.

Iust. 2º. Apostoli inter se disputabant *quis eorum major esset*, Luc. XXII, 24; Christus vero eos redarguebat his verbis: *Reges gentium dominantur eorum: vos autem non sic.* Atqui non ita disputassent, nec Christus eos sic redarguisset, si unus caput aliorum constitutus fuisset: ergo.

R. Nego min. Nam 1º Apostoli erant adhuc rudes et valde imperfecti, ut patet ex ipsis Christi objurgationibus; non mirum est ergo si adhuc disputarent: imo ipsa prærogativa Petro promissa occasionem disputandi forte præbebat; poterat enim Petrus verba Christi in sui gratiam invocare, Joannes amorem et prædilectionem Domini allegare, Andreas quod natu major esset et prior vocatus; alii, ut Jacobus, quod essent cognati Domini. Ergo.

2º Increpatio Christi ad Apostolos, inter se sic vane disputantes, non significat nullam futuram esse inter eos hierarchiam nullumque primatum; nam, eo ipso nulla existere debuisset potestas ecclesiastica nullique pastores: siquidem pastores esse non possunt quin fidelibus sint superiores et aliquo modo eis dominantur. Id unum ergo significare voluit Christus, scilicet, suos ipsius ministros dominari non debere cum fastu et ostentatione, nec subditis terrorem inculcare, sed potius fiduciam et amorem sibi conciliare, humilitatem, mansuetudinem et charitatem in usu suæ potestatis semper demonstrare. Et vero Christus ibidem addit: *Sed qui major est in vobis, fiat sicut minor; qui præcessor est, sicut ministrator*: supponit ergo aliquem superioritatis gradum inter eos existere aut exstiturum esse. Ergo.

Obj. 2º. B. Petrus, I Epist. v, 2, sic habet: *Pascite qui in vobis est gregem Dei*: et S. Cyprianus, de Unitate Eccl. « *Episcopatus unus est, cujus a singulis in solidum pars tenetur.* » Ergo Petrus nihil habuit plus quam cæteri Apostoli.

R. Nego conseq. Quando enim primatum B. Petri astruimus, non contendimus hunc Apostolum esse unicum pastorem, non dicimus aliorum pastorum, Apostolorum et episcoporum auctoritatem ab eo solo derivare: id unum affirmamus, nempe Petrum ea præditum esse pascendi et

regendi potestate qua cæteros pastores antecellat, eosque ex divina institutione subditos habeat. Atqui hoc posito, textus objecti nobis minime nocent: non prior; ex eo quod enim alii jure divino præponantur ut populos pascant, non sequitur Petrum non fuisse constitutum eorum superiorem, et specialem non accepisse auctoritatem cunctos generaliter pascendi et populos et pastores. Non posterior; nam idem S. Cyprianus, eodem libro, majorem S. Petri auctoritatem his verbis profitetur: « *Super illum (Petrum) unum Christus ædificat Ecclesiam suam, et illi pascendas mandat oves suas.* » Deinde postquam dixit parem auctoritatem omnibus Apostolis sensu modo exposito datam fuisse, statim subjungit: « *Tamen ut unitatem manIFESTARET, unitatis ejusdem originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit.* » Si ergo episcopatus sit unus, id intelligendum est de unitate finis quem omnes episcopi sibi proponere debent, de unitate functionum quas omnes pariter exercere debent, de dignitate episcopali quam omnes æqualiter possident; non vero de unitate auctoritatis, eo sensu quod unus aliis superior non existat.

Obj. 3º. Act. VIII, 14, Petrus ab aliis Apostolis Samaritanam mittitur; ibid. XI, 2, a fratribus objurgatur, et, Gal. II, 11, a Paulo corripitur: atqui superior ab inferiore non mittitur, non objurgatur, non corripitur: ergo.

R. Nego min. Ad primum sic respondeo. Miserunt quidem Apostoli Petrum et Joannem, sed ibi agitur de missione qua fit ex deliberatione et per preces, non vero de missione ex auctoritate et per mandatum: porro ejusmodi missio prærogativis Petri non nocet. Sæpissime primi magistratus qui veram habent auctoritatem super omnes, tanquam legati a civibus eliguntur et ad regem mittuntur; Ismael, summus sacerdos, a Judæis missus est Romam ad Neronem, Joseph. Ant. lib. 20, c. 7. Ergo.

Ad duo posteriora, dico unam esse objurgationis speciem qua a superiore tantum fieri potest, nempe quando fit per modum castigationis; sed alia est objurgatio fraternitatis qua fit per modum admonitionis: hæc posterior est quidam charitatis actus quo quis, saluti proximi providens,

non solum æqualem, verum et superiorem monere ac quodam modo objurgare vel corripere potest: at hujusmodi fuerunt objurgationes fratrum et correptio Pauli erga Petrum. Ergo.

Obj. 4°. II Cor. XII, 11, B. Paulus ait: *Nihil minus fui ab iis qui sunt supra modum Apostoli.* Dixerat, XI, 28, sibi commissam fuisse sollicitudinem omnium ecclesiarum. Gal. II, 7, dicit sibi *creditum esse evangelium præputii, sicut et Petro circumcisionis*: atqui hæc verba demonstrant æqualitatem inter Petrum et Paulum exstitisse. Ergo.

R. Nego min. Et ad primum respondeo B. Paulum, in citato loco, cum Petro se non conferre, sed ministerium suum cum ministerio Apostolorum æquiparare; declarat enim se divinitus a Christo fuisse immediate missum, doctum, et Apostolica potestate donatum, non secus ac cæteri discipuli. Ergo.

Ad secundum, non ait Apostolus curam omnium animarum sibi commissam fuisse; bene vero omnium ecclesiarum sollicitudine se gravari: sed hæc sollicitudo potuit esse meræ charitatis, non vero ministerii. Præterea, illa sollicitudo intelligi potest de cunctis ecclesiis ab ipso fundatis; erant enim sat numerosæ, ut hyperbolice merito diceret se gravari *omnium ecclesiarum* sollicitudine. Insuper omnes Apostoli collective sumpti omnium ecclesiarum curam habebant; unde Joannes, Jacobus et Judas ad omnes ecclesias scripserunt: similiter ergo B. Paulus dicere potuit omnium ecclesiarum sollicitudine se gravari, licet parem non habuerit potestatem cum Petro.

Ad tertium, B. Paulus ait sibi creditum fuisse evangelium præputii, id est gentilium, et B. Petro evangelium circumcisionis, seu Judæorum: at inde non sequitur Petrum Judæis tantum, et Paulum solummodo gentibus prædicare debuisse; nam B. Petrus Cornelium gentilem totamque ejus domum convertit ad Christum et baptizavit, Act. x. Paulus autem Judæis primum verbum Dei annuntiabat, deinde convertebatur ad gentes, Act. XIII, 46: ergo de speciali quadam missione agitur et de particulari destinatione divinæ Providentiæ, quæ ad hierar-

chicum ordinem minime pertinebat: sic Vincentius a Paulo specialiter dicitur evangelizasse pauperes, et eorum Apostolus vocatur: attamen non tantum pauperes evangelizabat et docebat: ergo *a pari*, etc.

Inst. 1°. Plures sancti Patres docent Paulum æqualem esse B. Petro, et ipsius fratrem. Ergo.

R. Dist. ant. Plures sancti Patres docent Paulum æqualem esse Petro ratione vocationis, laborum, martyrii, fructuum copię, meriti ac glorię, *conc.*; ratione dignitatis et potestatis, *nego ant.* Itaque non diffitemur plures sanctos Patres B. Paulum aliquoties cum B. Petro comparasse et æqualem fecisse, sed sensu modo exposito, quod absque dubio fieri potest; at nego sanctos Patres illum cum Petro comparasse ratione dignitatis et auctoritatis; nullus enim pro hac opinione affertur textus clarus et expressus, dum multi, e contra, proferuntur in quibus suprema B. Petri auctoritas clare exprimitur; et insuper singularis ille primatus tot et tantis argumentis demonstratur, tam constanti traditione firmatur, ut pauca quædam sanctorum Patrum verba illud dogma subvertere nequeant. Ergo.

Romani pontifices sua decreta suasque constitutiones nomine beatorum Petri et Pauli tradunt, eaque auctoritate utriusque Apostoli obfirmant. Verum doctrina sanctę sedis Romanę satis nota est ut illę locutiones benigna interpretatione intelligi debeant; certum est enim illos pontifices nunquam ambos Apostolos tanquam pares ratione auctoritatis et jurisdictionis habuisse: quando igitur nomine utriusque agunt, id intelligendum est de invocatione ac de patrocinio. Ergo.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE PRIMATU ROMANI PONTIFICIS.

Nonnulli protestantes asseruerunt B. Petrum Roman non venisse, nec proinde suam sedem ibi habuisse, aut saltem ibi sedem adhuc occupantem non obiisse: inde concludunt Romanum pontificem B. Petri successorem non esse. Alii vero protestantes et Græci schismatici fatentur quidem